

limo dakle piscu svaki napredak na lijepom tom polju. Naši pak bogoslovi hrvatskoga „Kluba“ u Budimpešti zaslužuju priznanje, što su ovo originalno djelce pretočili u lijepi hrvatski jezik. I pravo je, da i oni, makar ih je malo, ne zaostaju u literarnom radu za drugovima svojim u Zagrebu. Hrvati su vazda bili u stranom svijetu dika svog naroda. Ponosni smo, da se sadašnji nrsrašaj ne treba stidjeti svojih predhodnika. — Preporučamo rajtoplije ovo jeftino, a korisno djelce.

Dr. Fran Barac.

Krier-Butura Stjepan: O lijepom vladanju. Po šestom njemačkom izdanju. Zagreb 1914. Dobiva se u pisca (Bolnica milosrdnih sestara) uz cijenu od K 1'50 bez poštarine.

Krier je pedagoški pisac na glasu. Njegova doista kršćanska i uzgojna djela prokročila su sebi put nesamo po svoj Njemačkoj, već i u strane zemlje. On je praktičan pedagog, vazda konkretan, aktualan, na visini svoga doba. Duša njegova gojenca njemu je na dlanu. On u njoj čita sva nagruća, čuti sve trzaje, prati sve pravce. Zato i zna reći riječ na svom mjestu. — I ovo djelo „O lijepom vladanju“ niklo je na savremenim pogledima u život mladića. Nerijetko se prigovara mladeži, što živi u katoličkim internatima, da je sirova, neotesana, divlja. Tko joj te lijepe titule iz finoće i opršta, opet žali, što toj mladeži nedostaje bon tona ili barem dostatnoga takta. Pa ipak bi baš mladež u katoličkim internatima uzgajana trebala da bude svojim vladanjem ugled ostaloj mladeži. Prava uljudnost nije nego primjena ili bolje reći izliv unutrašnje kršćanske kreposti. Zdravo dakle katolički uzgojen mladić morao bi pravilno da bude i spolja otmjen, fin, uljudan. Ali kako mnogima, i to baš onima iz internata, nedostaje dovoljno otmjenijeg društvenog saobraćaja, prirodno je, te su oni, kad zađu u društvo, nekako u neprilici i tako im se lako desi nezgoda, da ih pakosni jezici na vile raznesu. Ovomu praktičnomu pitanju posvetio je Krier u brizi za svoju mladež spomenuto djelo. On shvaća pitanje s osnovnoga stajališta, i raspravlja u prva tri poglavlja: Što

je uljudnost, što nas potiče da budemo uljudni i koja su pomagala, da se uljudnim pokažemo. Iza toga govori praktički o pojedinim momentima, gdje i kako treba da se očituje uljudnost: u čistoći, odijelu, držanju, pozdravljanju, zabavama, kod stola i t. d. O svemu govori pisac onim milim tonom, kako to samo iskusan i dobar pedagog može, koga u svem djelovanju vodi iskrena, kršćanska ljubav k mladeži. — Veseli me od srca, što se revni i neumorni naš prevodilac vrsnih i praktičnih njemačkih djela dao i na ovaj trudan posao. Našoj katoličkoj mladeži spremio je ovim svojim lijepim djelom prekrasni darak. Želimo od s:e duše, da bi mladež naša ovo djelce objeručke prihvatila, kako ga je i pisac i prevodioc iz svoga srca iskresao. Sebi će prištediti mnogu gorku, a katoličkom uzgoju privrediti novu lovoriku. Osobito toplo preporučamo katol. zavodima, da djelo stave na dnevni red svoga kućnoga štiva.

Dr. Fran Barac.

Dr. H. Funke: Philosophie und Weltanschauung. Eine Einführung in die Philosophie. Paderborn, Bonifacius Druckerei, 1914. str. XI.+178. Cijena 2 K 64.

Svrha, koju je autor sebi stavio pišući ovu knjigu, bila je, da onima koji se počinju baviti filozofijom, pokaže važnost same filozofije — napose „philosophiae perennis“ — za stvaranje jasnoga i čvrstoga nazora o životu. Zatim, da ih uvede u raznolike filoz. probleme i da im razjasni, kako se imadu baviti filozofijom, da im ona bude na korist.

Filozofija je — veli Funke — nauka o mudrosti, kako samo ime svjedoči. Mudar je onaj, koji cijeli svoj život svrsi shodno uređuje. Da to uzmogne, mora progledati smisao i svrhu života — mora da zna riješiti velike životne zagonetke i odgovoriti na odlučujuća pitanja, koja potresaju od vajkada srce čovječje, naime: odakle, kamo, kako, čim? Dakle je zadaća filozofije odgovoriti na ta pitanja. Zato je i filozofija u bitnom nauka o životnom naziranju.

Mi nužno trebamo — nastavlja autor

— neki nazor o životu; razlog tome leži u našoj naravi samoj, koja je snabdjevena razumom, voljom i čuvstvom. Stoga i nalazimo kod svijui naroda bar nekakav, makar i sasna primitivni nazor o životu, od najstarijeg doba pa do danas, a ujedno upozorava na nedostatke mod. nazora o životu, koji se najviše očituju u mod. pesimizmu i subjektivizmu.

Nazor o životu ali treba, da bude takav, da se njime možemo služiti u svim životnim prilikama — pa i u najtežim i najzdojnijim. Autor opširnije razlaže kakav treba da bude takav nazor o životu. Takav nazor, koji je moguć, stvara filozofija kao znanost i čudoredno djelo.

Zatim nas Funke u kratkim potezima uvagja u filoz. probleme time, što nam daje jasan pregled u cijelu povjest filozofije od prvih početaka pa do danas.

Ostala su poglavlja više praktične naravi. U njima se razlaže, kako se imamo baviti filozofijom. Preduvjet je intelektualna sposobnost, moralna zrelost i dobra volja. K tomu treba, da čovjek nastoji upoznati sama sebe, ali se valja čuvati skepse i oholosti već treba ozbiljno i iskreno težiti za istinom i tražiti je. Takovi preduvjeti dovesti će nas do prave filozofije, koja sigurno kroči svojim putom i ne gubi se u bezbroj protuslovnih sistema i teorija — do „philosophiae perennis“. Takova je filozofija, kaže autor, istovjetna s naravnom religijom, vodi do kršćanstva i stoji s njim u skladu.

Jezik, kojim je djelo pisano živahan je i lagan (što nije običajno kod njem. filoz. djela), a misli razvija Funke više psihološki, nego sistematički, ali uza sve to držim, da nije bilo potrebno toliko opetovanje misli. K tomu uzima osobiti obzir na etičke momente, što cijelou knjizi daje života i uvjerava. Da je pisac bio na nekim mjestima kraći, a na nekim opširniji, ne bi to bilo na štetu knjige.

Knjiga nema stvarnoga kazala, ali opsežan indeks to donekle nadomješta.

Dr. Leopold.

Otto Zimmerman: Ohne Grenzen und Enden. Gedanken über den unendlichen Gott.

Freiburg und Wien, Herder, 1912. 2. i 3. izd. str. VIII, +208, cijena nevez. 2 K 40. vez. 3 K 24.

Autor ponajprije strogo logički razvija značenje i sadržaj pojmova: ograničen, beskonačan, stvoren i nestvoren, te zaključuje, da je ono što je ograničeno stvoreno, a što je beskonačno da nije stvoreno. Nadalje pokazuje, kako je u monističkom i panteističkom poimanju neograničenost ipak nešto ograničeno. Zatim ide dalje i dokazuje, da svako ograničeno biće priznaje: ja sam stvoreno.. dakle ima i nestvoreno, a nestvoreno je beskonačno. Dakle opstoji beskonačno, bez granica savršeno i dobro biće — a to je Bog, koji, jer je neograničen, sadržaje u sebi sve savršenosti.

Time pisac svršava prvi filozofski dio i prelazi na drugi hist. dio, u kojem pokazuje, kako si je jasna spoznaja o beskonačnosti Božjoj u povjesti protrlja put i vladala svim velikim filozofima. Dapače se ta spoznaja otvoreno ili prikrito javlja i kod protivnika. Tu se opširnije bavi s Kantom, Fichteom, Schellingom i Hegelom.

U zadnjim nas poglavljima uvagja autor u svu onu dubinu i širinu neograničenoga i pokazuje, kako je ono u harmoniji s težnjama i nadanjima ljudskog srca. Samo beskonačno može na svako pitanje duha odgovoriti, može svaku čežnju ispuniti (str. 208).

Osobita je prednost toga djela, što je pisano najkonsekventnijom logikom, a uz to kao da nas obasjava i ispunjava višim svijetlom božanskog beskonačnog života.

Dr. Leopold.

Wahre Gottsucher, Worte u. Winke d. Heiligen. Zum Beuroner Jubiläum ausgewählt v. P. Hildebrand Bihlmayer O. S. B. Freiburg i. B. Herder. 1913. Wien. Cijena prema uvezu K 1'56, 2'04 i 3'12.

Glasoviti hagiolog benediktinskoga reda O. Hildebrand Bihlmayer skupio je, iz bogate riznice žića svetih, nekih 46 sličica, savio ih u lijepe kitice, zaodjeo ih u krasno umjetničko ruho